

УДК 338.46.336.7

І. Б. Івасів, д-р екон. наук, проф., ДВНЗ “Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана”

КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ У ФІНАНСОВИХ ІНСТИТУТАХ У СТРУКТУРІ ГЛОБАЛЬНОГО ФІНАНСОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

У роботі розглянуто проблеми корпоративного управління в банках та інших фінансових інститутах у контексті створення глобальної системи управління фінансовими ринками.

Ключові слова: корпоративне управління, банк, фінансове регулювання.

Постановка проблеми. Лібералізація фінансових ринків у середині 70-х років минулого століття призвела до усунення існуючих раніше правил і контролю над рухом капіталу, внаслідок чого сфери функціонування міжнародного ринку капіталів вийшли далеко за рамки національних регулюючих органів. Заклики до встановлення більш жорстких регулюючих норм, викликані потребою регулювати системний ризик, не мали успіху. У той же час після розпаду Бреттон-Вудської валютної системи на початку 1970-х років у світі відбулося понад сто фінансових криз, а більшість країн – членів Міжнародного валютного фонду – пережили банківські кризи.

Фінансові кризи, які були у Східній Азії, Росії, Латинській Америці, а також поточна глобальна фінансова криза, знову актуалізували заклики до реформування міжнародної фінансової архітектури, що передбачає організаційні та правові зміни на міжнародних фінансових ринках. Розвиток фінансового регулювання на міжнародному рівні, включаючи банківський нагляд та регулювання платіжної системи, розвивався головним чином у відповідь на низку фінансових криз, починаючи з 70-х років ХХ століття, тож фактично мав несистемний характер. Це дало підстави стверджувати, що реформи на національному рівні будуть недостатніми, якщо не супроводжуватимуться інституційними та правовими перетвореннями у міжнародному масштабі.

Одним з важливих напрямів розвитку глобального управління фінансовою системою є корпоративне управління. У системі глобального фінансового регулювання потрібно враховувати стандарти корпоративного управління, котрі використовуються міжнародними та національними фінансовими інститутами. Глобалізація фінансових ринків зумовлює необхідність існування принаймні мінімальних міжнародних стандартів корпоративного управління для фінансових установ

зادля зменшення системних ризиків і підвищення стабільності фінансових ринків. При цьому важливо розуміти, що національні фінансові ринки завжди матимуть свої особливості, тож одні й ті ж самі уніфіковані міжнародні стандарти фінансового регулювання матимуть різний вплив в умовах різних фінансових систем і можуть породжувати різні типи системного ризику. Прийняття міжнародних стандартів та принципів корпоративного управління потребує розробки внутрішніх правил для фінансових установ, які займаються проблемами національних відмінностей економічних систем.

Аналіз останніх досліджень. Питання корпоративного управління в банках, а також інших фінансових інститутах є доволі актуальними й відображені у численних наукових дослідженнях як в Україні, так і за її межами. Серед них роботи Р. Вішні, Л. Зінгалеса, Д. Капріо, О. Костюка, Р. Ла Порти, Л. Левіна, К. Маєра, Л. Росса, Дж. Стігліца, А. Шляйфера та багатьох інших вчених. Проте проблеми використання корпоративного управління в контексті фінансового регулювання ще не дістали достатнього теоретичного обґрунтування і є доволі актуальними для теорії та практики.

Мета статті – розглянути проблеми корпоративного управління в банках та інших фінансових інститутах у контексті створення глобальної системи управління фінансовими ринками.

Виклад основного матеріалу. Банки відіграють унікальну роль в економіці будь-якої країни. Вони забезпечують фінансування комерційних компаній, функціонування платіжних систем, надають низку інших фінансових послуг для економіки в цілому. Також банки здійснюють вплив на економічний розвиток через кредитування і забезпечення ліквідністю. Про унікальну роль банків в економіці свідчать загальна практика регулювання банківського сектора і поширення системи страхування депозитів, що здійснюється на користь вкладників. Необхідність фінансового регулювання можна пояснити й наявністю мультиплікаційного ефекту, який справляє банківська система на інші сфери економіки, позаяк економічний добробут значної кількості зацікавлених сторін залежить від стабільності та ефективності банківської системи. До цих зацікавлених сторін належать також фінансові та банківські регулятори, які діють від імені суспільства в цілому. Їх головна функція полягає у розробці основних стандартів і процедур управління ризиками для фінансових інститутів, де процедури регулювання ризику відповідають загальним економічним та операційним ризикам, з якими стикається банк. Важливим завданням фінансових регуляторів є забезпечення у банках та інших фінансових інститутах ефективною структури управління, враховуючи перманентність змін у структурі та характері функціонування банківського сектора і системи його регулювання.

У сучасній фінансовій теорії основною проблемою управління є існування можливості для менеджерів компанії приймати управлінські рішення з метою максимізації власного добробуту, а не на користь власників бізнесу. Цьому особливо сприяє система, коли зовнішній моніторинг надає стейкхолдерам менше інформації порівняно з менеджерами-інсайдерами [6, с. 741]. Наявність у менеджерів інформаційних переваг, котрі дають їм можливість максимізувати власну вигоду, у фінансовій теорії має назву "проблема "принципал-агент". Найкращим доказом того, що зовнішні стейкхолдери володіють меншою інформацією порівняно з менеджерами є той факт, що перші більше покладаються на механізми стимулювання, а не на письмові директиви. Однак цікавіше те, як ця інформаційна асиметрія і, як наслідок, ефект трансакційних втрат можуть вплинути на управління фінансовими інститутами.

Агентські проблеми виникають через те, що відповідальність за прийняття управлінських рішень безпосередньо або опосередковано делегована від однієї групи зацікавлених сторін до іншої у випадках, коли ці групи стейкхолдерів мають різні цілі і коли повна інформація, яка б дозволила першій групі здійснювати ефективний контроль, не є легкодоступною. Серед найбільш досліджених агентських проблем у фінансових інститутах є проблеми, пов'язані з вкладниками та акціонерами, а також регуляторами та акціонерами. І якщо дані аспекти знайшли відображення в структурі фінансового регулювання, наприклад, у вигляді вимог до достатності капіталу чи страхування депозитів, то проблема конфлікту між менеджерами і власниками довгий час знаходилась поза рамками повноважень регуляторів.

Ризик внутрішньої нестабільності фінансових ринків спонукає регуляторів застосовувати заходи, направлені на захист інтересів вкладників. Також регулювання у формі пруденційного нагляду покликане обмежити ризики гарантів та страхувальників. Надмірні сподівання власників банків на державні системи страхування депозитів викликають потребу, щоб регулятори контролювали також і цих власників. Даний контроль може здійснюватись у формі встановлення лімітів на зростання ділової активності, відрахувань у резерви залежно від ступеня ризиків, забезпечення вимог щодо достатності капіталу. Частково ці заходи дозволяють ліквідувати агентську проблему між регуляторами та власниками банків. Проте досвід останніх банківських криз, зокрема і поточної світової фінансової кризи, свідчить, що основна агентська проблема пов'язана з топ-менеджментом банків. Менеджери банків можуть вибирати профіль ризику на рівні, який або не задовольняє інші зацікавлені сторони, або ж не є цілком прозорим для моніторингу.

Ефективна структура корпоративного управління для банків передбачає наявність систем внутрішнього контролю, здатних усунути властиву асиметрію інформації та потенційні потрясіння на фінансових ринках. Дана форма ринкової нестабільності вимагає державного втручання. Якщо б головний регулятор міг мати повну інформацію про усіх агентів та здійснювати трансфери між ними, то міг би досягти так званого Парето-покращення, коли покращення стану одних суб'єктів відбувається без погіршення стану інших. У реальності регулятори не мають доступу до приватної інформації агентів, тож можуть досягти лише обмеженого Парето-оптимуму. Скорочення витрат, пов'язаних з проблемою “принципал-агент”, значною мірою залежить від структури корпоративного управління фінансових інститутів і від інформаційної прозорості фінансових ринків.

Проблеми асиметрії інформації також пов'язані з відмінностями у схильності до ризику з боку менеджерів і власників. Наявність систем стимулювання і базового принципу обмеженої відповідальності може призводити до недооцінки ризиків і відтак генерування додаткових ризиків для економіки в цілому. Ці ризики загрожують додатковими соціальними витратами та підвищенням фінансової нестабільності. Важливим завданням фінансового регулятора є запобігання витратам загального ризику, які виникають внаслідок діяльності фінансових інститутів. Одним зі способів досягнення цієї цілі є розв'язання проблем корпоративного управління, пов'язаних з асиметрією інформації та різною схильністю до ризику окремих груп зацікавлених сторін. Для прикладу, менеджери, які займаються розміщенням активів банку, можуть прийняти надто багато ризиків для отримання більш високої комісії, що загрожує неповерненням коштів. У разі неплатоспроможності чи банкрутства банку ці витрати перетворяться на соціальні витрати для економіки в цілому, запобігти яким і покликана система фінансового регулювання.

На виконання цього завдання фінансовий регулятор діє від імені усього суспільства, представляючи інтереси широкого кола зацікавлених сторін і прагнучи за допомогою правової бази стимулювати ринкових агентів ефективно оцінювати фінансові ризики з метою зведення до мінімуму соціальних витрат для економіки в цілому.

Корпоративне управління привернуло до себе серйозну увагу з боку підприємців, науковців та регуляторів ще у 90-х роках минулого століття [1]. У 1997 році Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) опублікувала перелік стандартів корпоративного управління та настанови для надання допомоги урядам з оцінки та вдосконалення правової, організаційної та нормативно-правової бази

корпоративного управління у своїх країнах¹. Принципи корпоративного управління ОЕСР покликані зокрема забезпечити нормативну базу для фондових бірж, компаній, інвесторів та інших зацікавлених сторін, які задіяні у процес розвитку ефективного корпоративного управління [5]. Стандарти корпоративного управління особливо важливі для транснаціональних банків, котрі функціонують у глобальному масштабі. У цьому сенсі принципи ОЕСР можна розглядати як модель, яка повинна застосовуватися до структури управління багатонаціональних фінансових установ.

Важливою ідеєю Принципів корпоративного управління ОЕСР є розуміння того, що ефективне корпоративне управління є запорукою дієвого банківського та фінансового нагляду. Відповідно, банківські та фінансові регулятори мають зацікавленість у запровадженні ефективної системи корпоративного управління у кожному банку. Ефективне корпоративне управління може бути корисним широкому колу зацікавлених сторін, у тому числі урядам, фінансовим регуляторам, зовнішнім аудиторам, саморегульованим організаціям. У зв'язку з цим правове регулювання сфери корпоративного управління позитивно впливає на виконання контрактів, розмежування повноважень між органами управління та узгодження інтересів зацікавлених сторін, забезпечення етичного характеру ведення бізнесу. Все це сприяє підвищенню ефективності ділового та правового середовища, яке підтримується корпоративним управлінням, а також пов'язаних з ним фінансовим та банківським регулюванням.

Глобалізація ринку банківських послуг викликала необхідність розробки міжнародних стандартів корпоративного управління для банків і фінансових інститутів, які сприяють більш ефективній оцінці фінансових ризиків. До них входять документи Базельського комітету з банківського нагляду, насамперед "Міжнародна угода оцінки капіталу і стандартів капіталу" (більш відома як Базель II), а також "Принципи управління процентним ризиком", "Основи систем внутрішнього контролю в банківських організаціях", "Підвищення транспарентності банку", "Принципи управління кредитними ризиками". У сфері корпоративного управління основні положення цих документів зводяться до наступного:

1. Визначення стратегічних цілей і сукупність корпоративних цінностей, які мають доводитися до всіх працівників банку.
2. Чітке розмежування відповідальності та підзвітності в рамках усієї компанії.

---

¹ У 2004 р. вийшла нова редакція Принципів корпоративного управління ОЕСР.

3. Забезпечення того, щоб члени правління мали право на свою позицію, володіли чітким уявленням про свою роль у системі корпоративного управління і не підлягали надмірному впливу з боку керівництва та зовнішніх осіб.
4. Забезпечення відповідного нагляду з боку вищого керівництва.
5. Ефективне використання служб внутрішнього та зовнішнього аудиту.
6. Узгодження систем стимулювання менеджерів з етичними цінностями банку, його цілями, стратегією, необхідністю захисту довкілля.
7. Забезпечення прозорості корпоративного управління.

Базельський комітет розробив принципи для вирішення багатьох проблем корпоративного управління, з якими часто стикаються й транснаціональні банки. Однак перший з них – ґрунтовне узагальнення правил і стандартів, які стосуються корпоративного управління, в контексті практики топ-менеджменту та діяльності банківських груп і транснаціональних банків було втілено у так званому Базелі II. За цим документом регулятори надають банкам можливість розрахувати норматив капіталу з використанням власних внутрішніх оцінок. Тому Базельський комітет вважає, що використання цього прогресивного підходу має поєднуватись із наявністю сильного корпоративного управління та нагляду. Зокрема, Базельський комітет визначає, що усі суттєві аспекти внутрішнього рейтингу та оцінка процесів мають бути схвалені радою директорів банку або призначеного ним комітету, а також топ-менеджерами банку. Останні повинні мати спільне розуміння системи оцінки ризиків банку і пов'язаною з нею управлінською звітністю. Також за Базельськими рекомендаціями топ-менеджмент зобов'язаний інформувати раду директорів або призначений нею комітет про усі зміни та винятки, які можуть істотно впливати на діяльність системи ризик-менеджменту банку [3, с. 97].

За угодою Базель II наглядовий орган має право встановлювати правила, що регулюють практику корпоративного управління та ризик-менеджменту в банках, а також основні вимоги для оцінки достатності капіталу та розкриття інформації для інвесторів. Так, у рамках компонента 1 вище керівництво несе відповідальність за процедури оцінки капіталу та визначення його рейтингу. Відповідно, вище керівництво має володіти достатніми компетенціями у сфері управління банківським капіталом, а також оцінки кредитних, ринкових та операційних ризиків банку. При цьому топ-менеджмент банку повинен мати можливість оперативно реагувати та можливі розбіжності між процедурами, передбаченими регулятором та реальною банківською практикою.

Крім того, управлінська звітність банку має включати розрахунки визначення достатності капіталу, здійснені за внутрішніми методиками.

Компонент 1 було піддано, на наш погляд, справедливій критиці за свою складність. Більше того, даний підхід спирається головним чином на історичні дані, а тому не завжди може точно відображати справжній рівень ризику банку, бо не враховує події, що не мали прецеденту в минулому, але зараз реально сталися. Вузьке фокусування на історичних даних також випускає з виду питання того, наскільки схильність банку до ризику є оптимальною з точки зору економіки в цілому [8].

Компонент 2 торкається зовнішнього і внутрішнього моніторингу систем корпоративного управління та ризик-менеджменту. Банки зобов'язані стежити за власною системою оцінки ризиків та здійснювати відрахування до капіталу за методиками, що найбільше відповідають розмірові їх потенційних збитків. У цих процесах значна увага відводиться регуляторам, які відіграватимуть активну роль при моніторингу та оцінці забезпечення дотримання нормативних вимог до капіталу. Регулятори та керівники банків, як передбачається, братимуть участь у діалозі з найбільш важливих процесів внутрішнього контролю та системи оцінки ризиків, які можуть відрізнитися на мікрорівні залежно від організаційної структури, практики бізнесу та внутрішнього регулювання.

Компонент 3 також стосується корпоративного управління, зосереджуючи увагу на проблемах прозорості бізнесу та механізмах ринкової дисципліни, що сприяють покращенню обміну інформацією між керівництвом банку та інвесторами й іншими зацікавленими сторонами. Ідея полягає в узгодженні між цілями регулятора та потребами банківського менеджменту забезпечити інтереси власників банку. Це досягається шляхом підвищення вимог щодо достатності капіталу банку і охоплює як кількісні, так і якісні вимоги до розкриття інформації, загальної достатності капіталу, розміщення капіталу, які ґрунтуються на основних банківських ризиках, зокрема на кредитному, ринковому, операційному, процентному ризиках. Компонент 3 містить важливі пропозиції з підвищення транспарентності через поєднання вимог щодо нормативного рівня капіталу, а також якісних вимог до розкриття інформації. За цим підходом банки матимуть стимули для вдосконалення систем внутрішнього контролю, покращення якості інформації, яка стосується схильності банку до ризику та практики управління. Акціонери та потенційні інвестори банку матимуть більш точну інформацію для прийняття інвестиційних рішень відносно якісних параметрів управління тим чи іншим банком.

Разом з тим необхідно зробити застереження, що в країнах з нерозвиненими системами бухгалтерського обліку та корпоративного управління розкриття такої інформації може призвести до волатильності, яка загрожує підірвати фінансову стабільність, викликаючи банківську паніку та банкрутства банків, чого можна було б уникнути, надаючи інформацію більш делікатно. Компонент 3, на жаль, досі не дав відповіді на питання щодо розкриття інформації, яка може породжувати ринкову нестабільність. Крім того, як ми зазначали в попередніх роботах, розкриття інформації компанією далеко не тотожне її прозорості, позаяк остання передбачає також зрозумілість інформації, надання її в простий для сприйняття спосіб тощо [1].

З іншого боку, компонент 3 намагається вирішити ці проблеми, дозволяючи місцевим регуляторам покладатися на національні законодавчі вимоги щодо конфіденційності, не розкривати в окремих випадках іноземним регуляторам та іншим агентам конфіденційну інформацію банку, а також іншу інформацію, розкриття якої може не виправдано підірвати довіру до фінансової системи.

У перспективі вимоги до якості ризик-менеджменту і, відповідно, до компетенцій топ-менеджменту банків будуть зростати. Ці вимоги визначатимуться новими стандартами за назвою Базель III. У вересні 2010 р. стало відомо, що за рішенням міністрів фінансів країн, що входять до групи G-20, запровадження Базеля III буде відбуватися поетапно і має завершитися до 2019 р. [7]. Як і попередні, базельські стандарти Базеля III є мінімальними стандартами. Фінансові інститути зобов'язані підтримувати адекватність регулятивного капіталу значно вище встановленого мінімуму (ця вимога стане обов'язковою в рамках компонента 2, як це було і в Базелі II).

У проекті нових стандартів Базель III запроваджено так званий буфер збереження капіталу, антициклічний буфер капіталу та вимоги капіталу щодо системоутворюючих банків. У результаті розрахунок адекватності регулятивного капіталу матиме такий вигляд:

$$\begin{aligned} & \text{Адекватність регулятивного капіталу} = \\ & = [\text{відношення капіталу 1-го рівня до активів}] + \\ & \quad + [\text{Буфер збереження капіталу}] + \\ & \quad + [\text{Антициклічний буфер капіталу}] + \\ & \quad + [\text{Надбавка капіталу для системоутворюючих банків}]. \end{aligned}$$

Дані елементи нових стандартів капіталу враховуватимуть національні особливості. Крім того, вони стосуються корпоративного управління. Так, планується, що банки, які матимуть співвідношення капіталу

до активів менше 2,5 %, будуть наражатися на обмеження стосовно сплати дивідендів, викупу акцій та виплати бонусів [7].

Зараз основним нормативним документом у сфері корпоративного управління для банків є Базельські рекомендації 2006 р. Базельський комітет з банківського нагляду, спираючись на підходи ОЕСР, які стосуються компаній усіх секторів економіки, розробив принципи корпоративного управління спеціально для банків. При цьому сам Базельський комітет пояснює, що цей документ не призначений для створення нової нормативно-правової бази і не замінює існуюче національне законодавство, правила і кодекси, а має на меті допомогти банкам у зміцненні їх структури корпоративного управління, а також надання допомоги керівникам в оцінці якості даної структури [2, с. 1–2].

Як вже зазначалося, проблема “принципал-агент” становить загрозу для фінансової системи у випадках, коли управлінські рішення топ-менеджменту банків та інших фінансових інститутів не збігаються з інтересами їх власників. Фінансові регулятори мають на меті захистити інтереси усього суспільства, тому направляють свої зусилля на зменшення системних ризиків. Крім банків, значною мірою системний ризик генерується індустрією цінних паперів. Міжнародна організація комісій з цінних паперів (*International Organization of Securities Commissions – IOSCO*) у документі “Цілі та принципи регулювання ринку цінних паперів” запровадила внутрішні стандарти корпоративного управління для інвестиційних компаній з метою захисту інтересів клієнтів та стабільності фінансових ринків [4].

Як і в Базельських рекомендаціях, відповідальність за загальне керівництво інвестиційних компаній покладено на топ-менеджмент, зокрема відповідальність за дотримання відповідних норм поведінки та дотримання належних процедур, а також за належне управління всіма ризиками, що пов’язані з функціонуванням фірми. Ефективне управління ризиками у сфері інвестиційного бізнесу впливає на багатьох зацікавлених сторін, зокрема на домашні господарства та кредиторів, які не мають безпосереднього відношення до ризику, пов’язаного з самим фондовим ринком. Тому важливою є періодична оцінка процесу ризик-менеджменту з боку регулюючих органів та зовнішнього аудиту.

У документі “Цілі та принципи регулювання ринку цінних паперів” визнається серйозність проблеми операційних ризиків. Високий рівень операційних ризиків може мати системні наслідки, особливо коли мова йде про крупні транснаціональні інвестиційні фірми. Ілюстрацією даної тези є крах компаній Берінгз та Дайва, що стався через нездатність топ-менеджменту здійснювати належні процедури внутрішнього

контролю за діяльністю персоналу, а також за дотриманням дочірніми компаніями фінансової групи вимог регуляторів. Випадки з Берінгз та Дайва показали, що через наявність транснаціональних фінансових конгломератів регулятори з країн розташування головних офісів та місцеві регулюючі органи повинні мати ефективні комунікації по лінії стандартів Базель – IOSCO – IAIS².

Специфіка організаційної структури компанії визначається її розміром, характером бізнесу, а також ризиками діяльності, яку вона здійснює. Незважаючи на відмінності між цими параметрами, регулювання інститутів фінансового посередництва на фондовому ринку повинно базуватися на певних принципах: (1) високий рівень чесності з клієнтами; (2) чіткі умови контрактів; (3) отримання необхідної інформації щодо кваліфікації клієнтів; (4) адекватне розкриття інформації клієнтам; (5) належний захист активів клієнтів; (6) дотримання всіх законів, кодексів або стандартів, а також з усіх вимог внутрішньої політики та процедур, уникнення будь-яких конфліктів інтересів задля забезпечення справедливого ставлення до клієнтів та громадськості.

Висновки. Більшість фахівців згодні з тим, що в сучасних умовах банки та інші компанії фінансового посередництва займають один сектор, який доволі вразливий до структурних змін та тиску з боку глобалізаційних процесів. Інтернаціоналізація фінансових ринків вимагає створення універсальних стандартів корпоративного управління для фінансових інститутів. Ці стандарти містять у собі посилення контролю, вдосконалення системи розкриття інформації та бухгалтерського обліку; більш суворе дотримання правил корпоративного управління, посилення ринкової дисципліни.

Як було з'ясовано, в різних країнах існують різні структурні підходи до вирішення проблем корпоративного управління. Важливим завданням регулюючих органів є забезпечення стимулів для керівництва банків дотримуватися вимог нормативного регулювання у сфері управління економічними ризиками. Оскільки різні національні ринки генерують різні види ризиків, не існує універсальних законів та нормативної практики. У глобальну систему управління фінансовими ринками мають бути включені і питання корпоративного управління, які можуть мати різні форми залежно від економічної та правової структури конкретної юрисдикції.

---

² International Association of Insurance Supervisors – Міжнародна асоціація нагляду за страховими організаціями (<http://www.iaisweb.org>).

Список літератури

1. Івасів, І. Б. Управління вартістю банку [Текст] : [монографія] / І. Б. Івасів. – К. : КНЕУ, 2008. – 288 с.
2. Enhancing Corporate Governance for Banking Organizations. February 2006 [Електронний ресурс] / Basel Committee on Banking Supervision. – Режим доступу : <http://www.bis.org/publ/bcbs122.pdf> (за станом на 21.09.2010).
3. International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards. June 2004 [Електронний ресурс] / Basel Committee on Banking Supervision. – Режим доступу : <http://www.bis.org/publ/bcbs107.pdf?noframes=1> (за станом на 20.09.2010).
4. IOSCO's Objectives and Principles of Securities Regulation. 2003 [Електронний ресурс] / International Organization of Securities Commissions. – Режим доступу : <http://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD154.pdf>.
5. OECD's Principles of Corporate Governance. 2004 [Електронний ресурс] / Organisation for Economic Co-Operation and Development. – Режим доступу : <http://www.oecd.org/dataoecd/32/18/31557724.pdf>. (за станом на 15.09.2010).
6. Shleifer, Andrei. A Survey of Corporate Governance [Text] / Andrei Shleifer, Robert W. Vishny // The Journal of Finance. – 1997. – Vol. LII. – № 2. – P. 737–783.
7. The Basel ii Compliance Professionals Association (BCPA) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.basel-iii-association.com/> (за станом на 21.09.2010).
8. Ward, J. The Supervisory Approach: A Critique [Text] / Jonathan Ward // Cambridge Endowment for Research in Finance, Working paper 2. – 2002.

Summary

We consider the problem of corporate governance in banks and other financial institutions in the context of a global regulation of financial markets.

Отримано 09.02.2011

Івасів, І.Б. Корпоративне управління у фінансових інститутах у структурі глобального фінансового регулювання [Текст] / І.Б. Івасів // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць. - Суми: УАБС НБУ, 2011. - Вип. 31. - С. 277-287.